

1918

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Töötervishoid ja tööohutus ettevõttes – töötervishoiuarstide arvamus ja kogemused

Marina Järvis, MSc

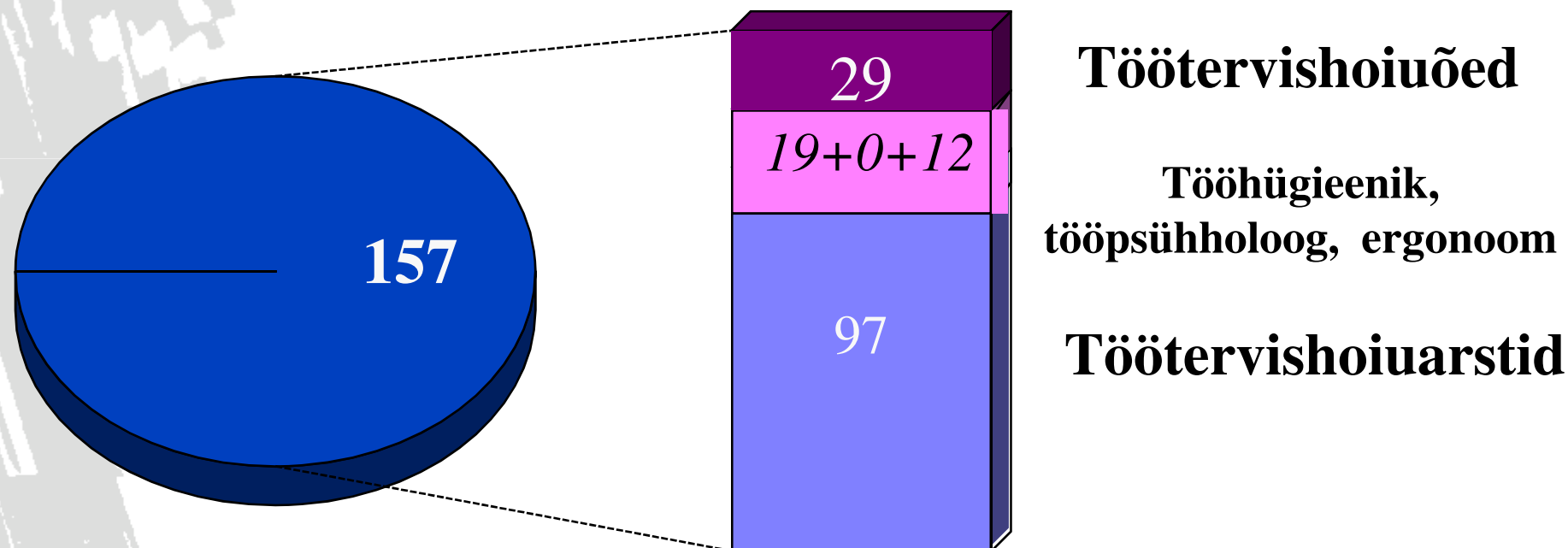
Sisukord:

- **Töötervishoiuteenus ja selle osutajad**
- **Uuringu eesmärk ja meetod**
- **Töötervishoiuarstide ankeetküsitluse tulemused**
- **Põhilised juhtumiuuringute tulemused**

Töötervishoiuteenus ja selle osutaja

- **Töötervishoiuteenus**
on töötervishoiuarsti, töötervishoiuõe, tööhügieeniku, tööpsühholoogi või ergonoomi tööülesande täitmine eesmärgiga aidata kaasa töötaja tervisele ohutu töökeskkonna loomisele, ennetada tööga seotud haigestumisi ning säilitada ja edendada töötaja tervist ja töövõimet
- **Töötervishoiuteenuste osutaja** on Tervishoiuametis registreeritud või Tervishoiuameti tegevusluba omav töötervishoiuteenuseid osutav juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja

Töötervishoiuteenusega on kaetud ~ 35-45% töötajatest

Uuringu eesmärgid:

- **Saada ülevaade töötervishoiuarstide tegevusest Eestis**
- **Hinnata töötervishoiuarstide hoiakuid**
- **Identifitseerida informatsiooni allikad**
- **Uurida töötervishoiuarstide koostööd tööandjatega ja nende rolli töötervishoiu ja tööohutuse töö korraldamisel ettevõttes**
- **Uurida muudatusi, prioriteete ja probleeme töötervishoiu ja tööohutuse süsteemis**

Uurimismeetodid:

- **Töötervishoiuarstide küsitlus (2002 a. ja 2009 a.)**
- **Tippjuhtkonna, töökeskkonnaspetsialistide semi-struktureeritud intervjuud**
- **Fookusrühma intervjuud töötajatega**
- **Dokumentide analüüs**

Küsimustik:

3. Kui sageli Te osalate töökoha riskianalüüsil?
 iga päev kord nädalas kord kuus paar korda aastas ei os
4. Mitmest spetsialistist koosneb riskianalüüsi teostav töögrupp? _____
5. Kas Teie osalusel teostatud riskianalüüside järgneb tervisekontroll?
 alati enamasti / sageli harva mitte kunagi
6. Kui sageli Te teostate tervisekontrolli juba olemasoleva (tööandjal olemas) riskianalüüsi põhjal?
 alati enamasti / sageli harva mitte kunagi
7. Kas iga uue ettevõtte lisandumisega ning tervisekontrolli teostamisega külastate Te ettevõtet et tutvuda töötingimustega?
 alati enamasti / sageli harva mõni kord mitte kunagi

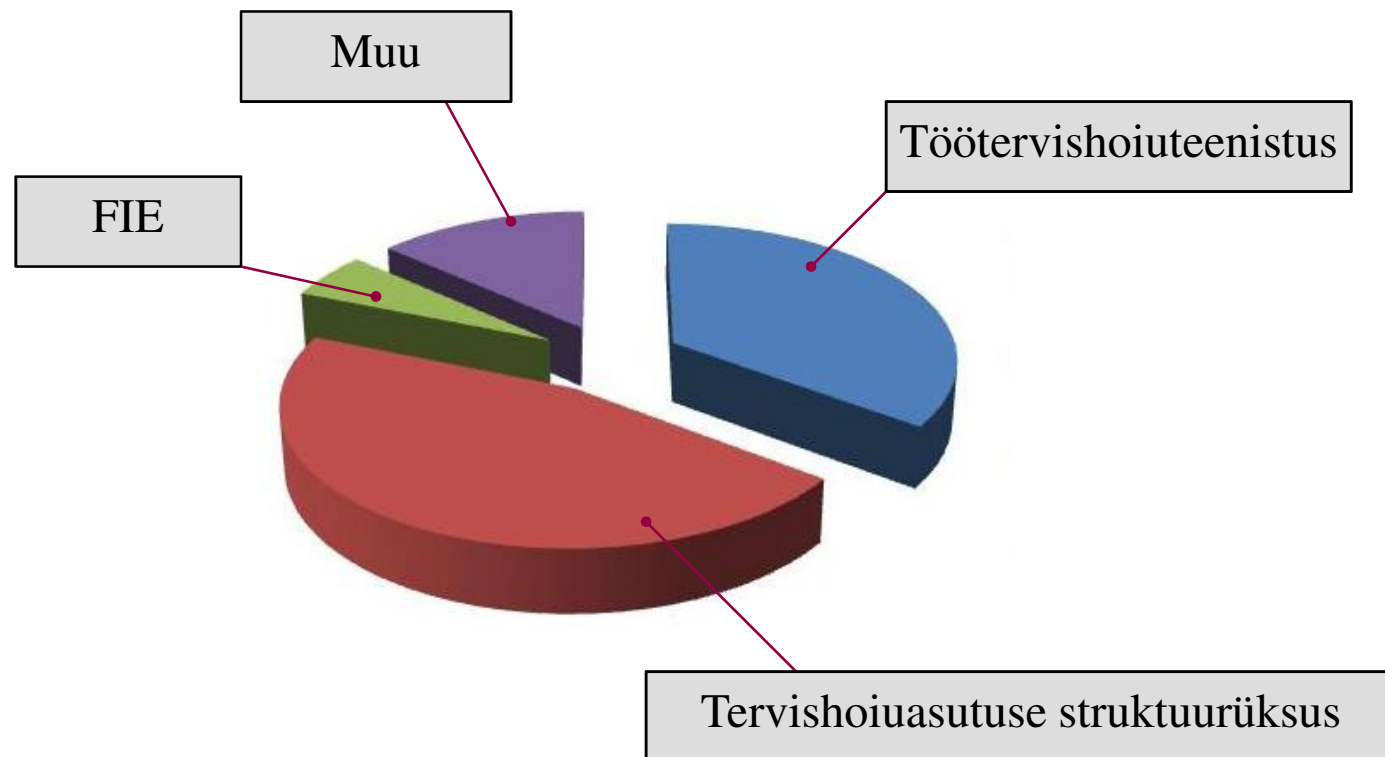
Palun põhjendage, millest lähtute otsuse tegemisel kas külastada ettevõtet või mitte:

D. Jälgimise ja hindamise praktiline läbiviimine

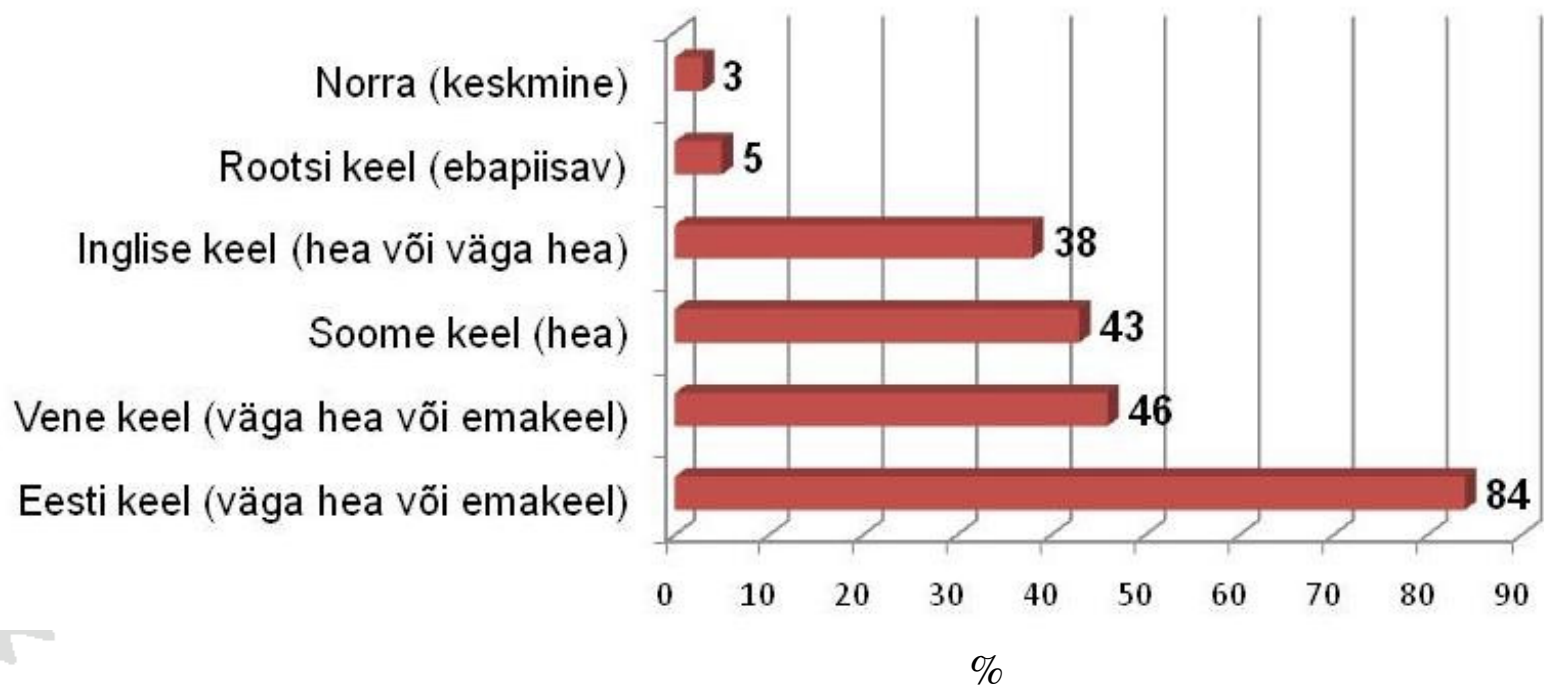
1. Milliseid töötervishoiualaseid abivahendeid (tegevusi läbi viite):
 tööohuindekseid, kui ei, siis miks (palun täpsustage) _____
 kliendirahuloluküsitlusi
 tööohu esiküsitlust
 töökeskkonna ohu teguri mõõtmisulatusi
 töökeskkonna nõugete koostöötegevusi ja protokolle
 muud (palun täpsustage): _____
2. Kas Teie asutuses on juurutatud tagasiside klientidelt analüüsimise süsteemide rahuolu uurimiseks, teenuse kvaliteeti tagamiseks? jah ei
Kuidas toimub "kliendisuhe"? (palun täpsustage) _____
3. Kuidas teostatakse head töötervishoiutava? (tegevuse planeerimine, tegevuse kvaliteedi ja tulemuslikkuse jälgimine ja hindamine) (palun täpsustage) _____
4. Kas lisaks töötervishoiu spetsialisti kohustustele tegelete ka ravitööga?
a. jah b. ei
Kui jah, siis mitu tundi nädalas keskmiselt?
5. Muud tööd, millega tegelete (näit. õpetamine, teadustöö, jne.): _____

- **A - taustinformatsioon**
- **B - koolitus**
- **C - igapäevased ülesanded töötervishoiu valdkonnas**
- **D - jälgimise ja hindamise praktiline läbiviimine; töövahendid; lisateenused**
- **E - informatsiooni allikad**
- **F - praktiline tegevus**
- **G - suhted tööandjaga, koostöö**
- **H - eetika töötervishoius**
- **I - kontaktinfo**

Organisatoorne vorm:

Keelte oskus:

Koolitus: 2002 ja 2009 a.

Küsimus	2002 a	2009 a
Kas olete osalenud erialastel täiendkoolitustel viimase kolme aasta jooksul?	53%	68%
Koolitusvajadused: 15 teemast valitud 3 kõige vajalikumat teemat, milles soovitakse koolitust	<i>Kutsehaigused ja tööga seotud haigused (diagnostika, ravi, ennetus)</i> 43%	59%
	<i>Rehabilitatsioon ja/või töövõime edendamine</i> 31%	51%
	<i>Töötervishoiu alane seadusandlus, regulatsioonid ja juhendid</i> 20%	38%

Igapäevased tööülesanded

- Töötervishoiuarstide keskmine töötundide arv nädalas töötervishoius on 31 (min 4, max 48 t)

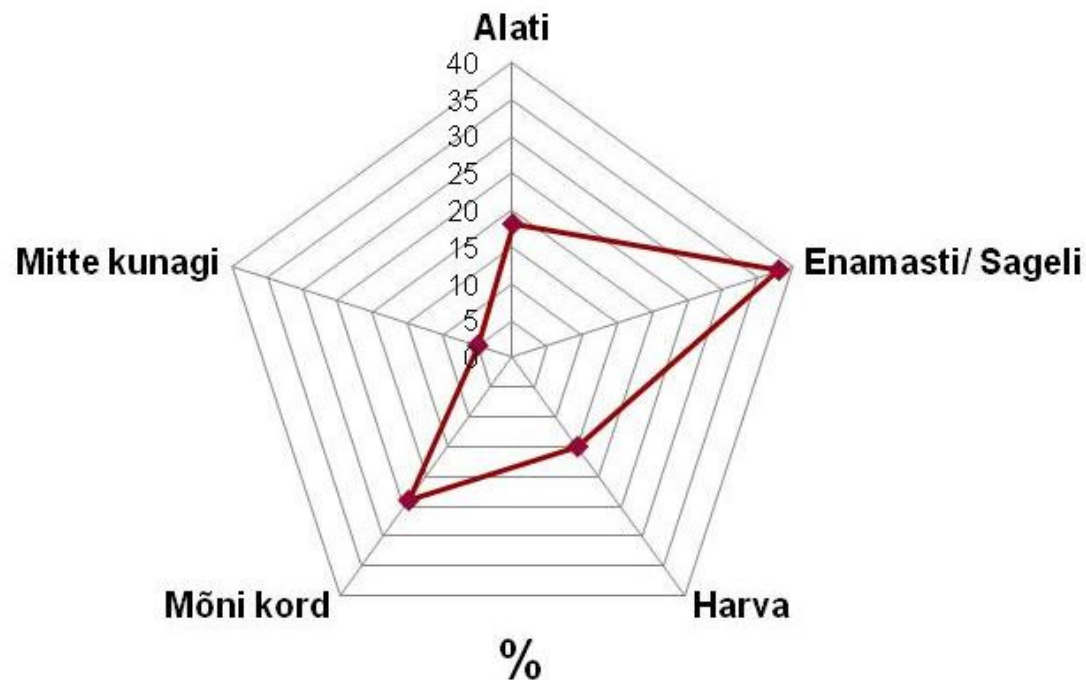
Arstid pühendavad oma tööajast kõige enam aega:

- Tervisekontrollide tegemisele
- Kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haiguste diagnoosimisele (s.h. dokumentatsiooni koostamisele)
- Tööandja ja töötaja nõustamisele (IKV valimine, ergonoomilised lahendused ..)
- Administratiivsele ja igapäevasele paberitööle
- Töökohtade külastusele

74% vastanutest tegeleb ravitööga

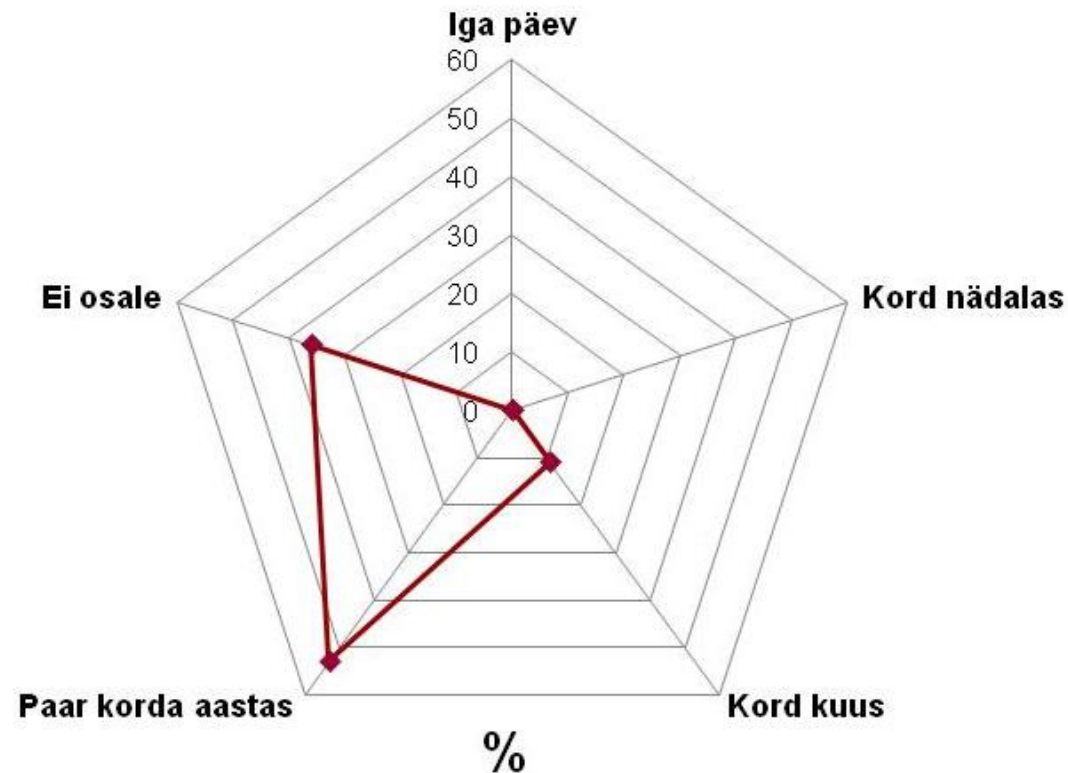
Töökoha külastus:

- Kas iga uue ettevõtte lisandumisega ning tervisekontrolli teostamisega külastate Te ettevõtet et tutvuda töötingimustega?

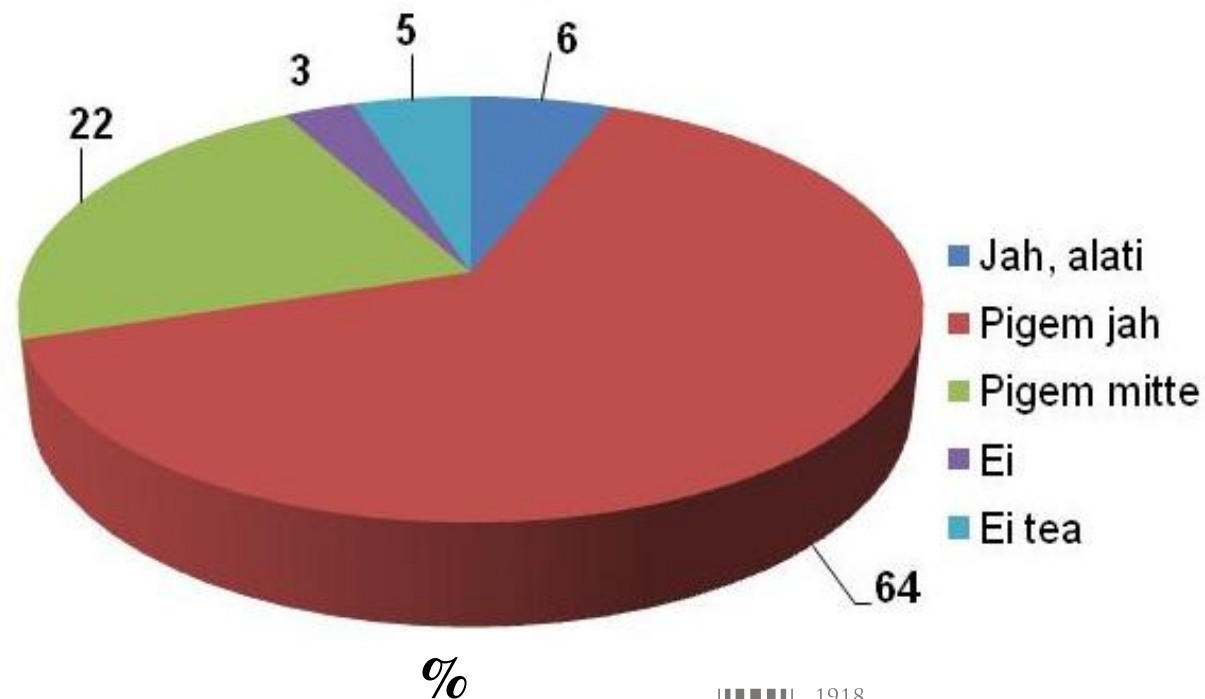
Osalemise töökoha riskianalüüsil:

- Kui sageli Te osalete töökoha riskianalüüsil?

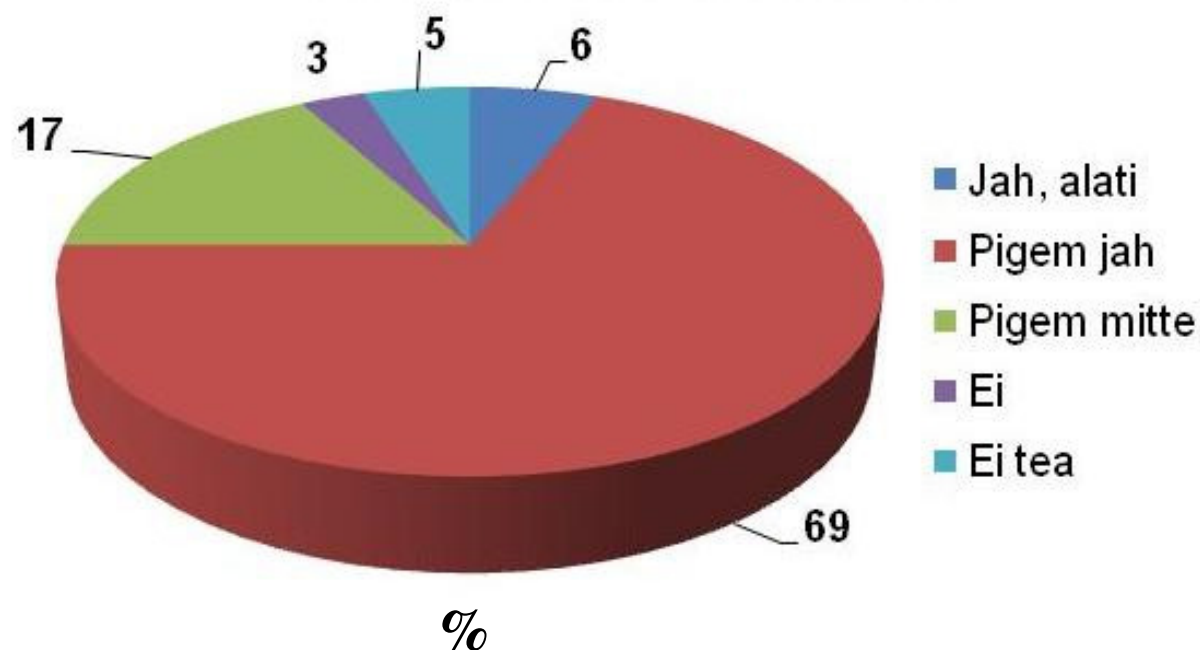
Suhted tööandjaga, koostöö (1)

- Kas Teie arvates on ettevõtte juhtkond motiveeritud parandama töötingimusi säilitamiseks töötajate tervist ja töövõimet ? (%)

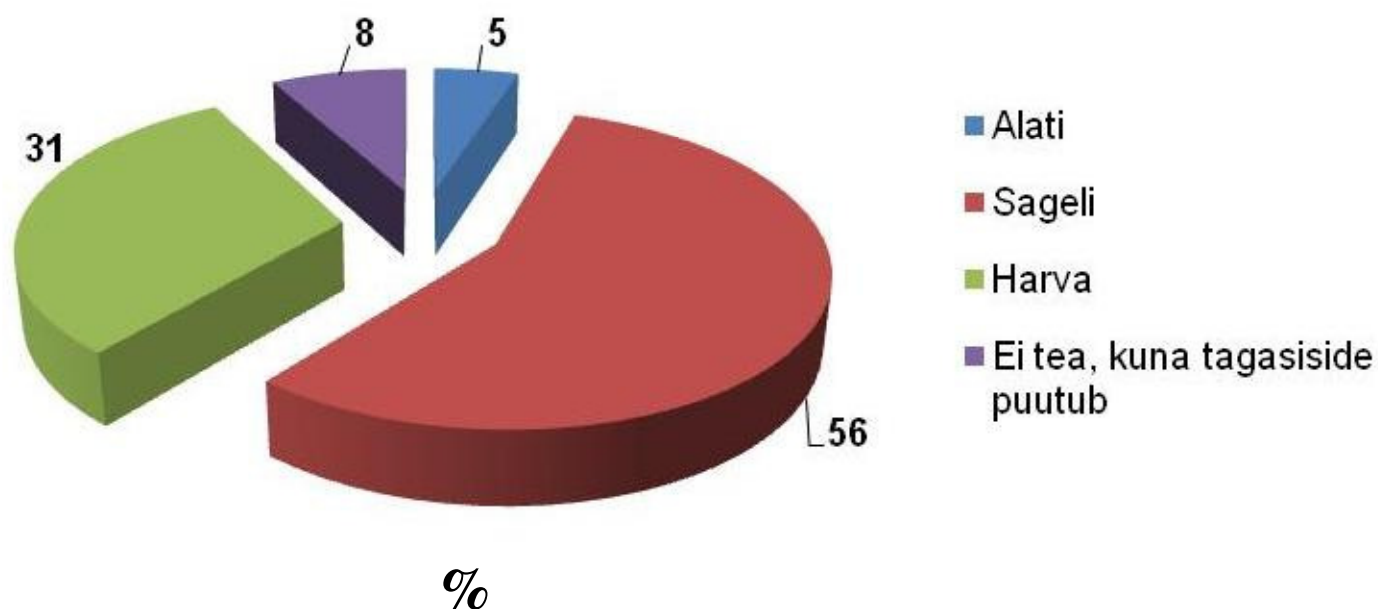
Suhted tööandjaga, koostöö (2)

- Kas Teie arvates on tööandjad valmis koostööks tervishoiuarstiga töötajate töövõime säilitamiseks ja tervise edendamiseks töökohal ?

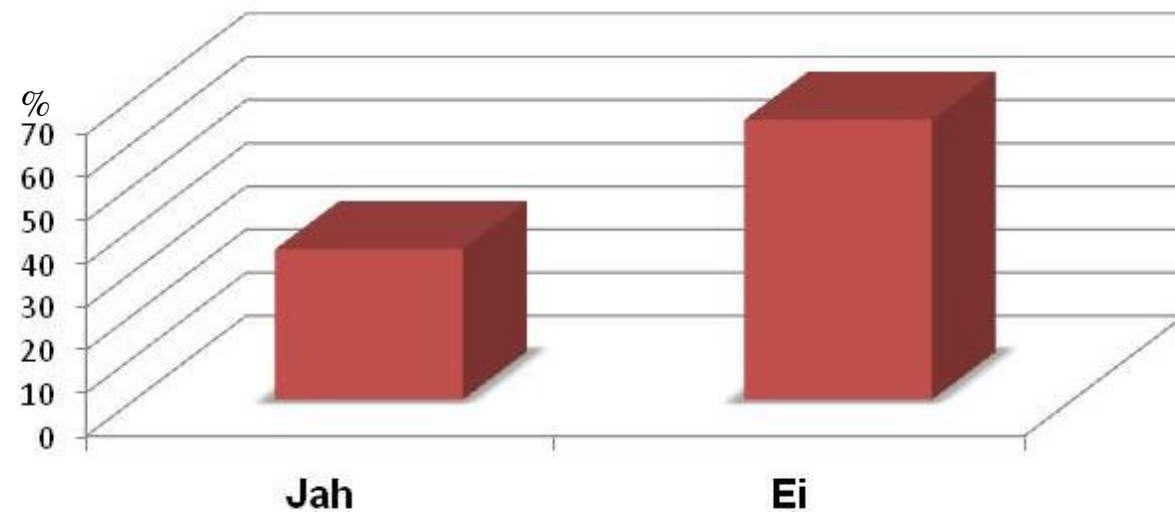
Suhted tööandjaga, koostöö (3)

- Kas tööandjad rakendavad soovitusi töökeskkonna parendamiseks, mida toob välja töötervishoiuarst tervisekontrolli alusel? (%)

Seadusandlus

- **Kas Teie arvates kattuvad seadusandlusega ettenähtud töötervishoiuarsti kohustused tegelikkusega ? (%)**

Töetervishoiuarsti tööülesanded:

- **töökeskkonna ohutegurite väljaselgitamine riskianalüüsi käigus ja nende võimaliku mõju hindamine töötaja tervisele, arvestades tema ealisi ja soolisi iseärasusi**
- **töötajate tervisekontroll ja terviseseisundi hindamine**
- **tööandja nõustamine töö kohandamisel töötaja terviseseisundile**
- **tööandja nõustamine töötingimuste parandamisel, töövahendite valikul ja ohutul kasutamisel ning isikukaitsevahendite valikul ja kasutamisel**
- **töötajate taastusravi korraldamine**

Töetervishoiuteenuse osutaja võib osutada järgmisi töetervishoiuteenuseid:

- **töökesekkonna riskianalüüsi tegemine, sealhulgas ohutegurite parameetrite mõõtmine**
- **töötajate tervisekontroll ja terviseeseisundi hindamine**
- **töötajate taastusravi korraldamine**
- **tööandja nõustamine töö kohandamisel töötaja võimetele ja terviseeseisundile**
- **tööandja nõustamine töövahendite ja isikukaitsevahendite valikul ja kasutamisel ning töötingimuste parandamisel**
- **tööandja ja töötaja psühholoogiline nõustamine**

Kitsaskohad tervishoiu ja tööohutuse süsteemis (1):

- **Puudulik seadusandlus**
- **Kohustusliku kutsehaiguste ja tööõnnetuste kindlustussüsteemi (TÕKS) puudumine**
- **Vähene tervishoiuteenuse kättesaadavus**
- **Tervishoiu ja tööohutuse spetsialistide vähesus**
- **Kutsehaiguste diagnoosimise keerukus**
- **Tervishoiuarstidel puudub lepinguline suhe Haigekassaga**
- **Vähe võimalusi töötajate ümberõppeks või tööalaseks rehabilitatsiooniks**

Kitsaskohad tervishoiu ja tööhutuse süsteemis (2):

- **Ettevõtte juhtide ja töötajate vähene informeeritus ja motivatsioon**
- **Vähene kommunikatsioon tööandjate ja tervishoiuarstide vahel**
- **Perearstide vähene teadlikkus**
- **Vähene koordineeritus ja koostöö tervishoiuarstide ja tööinspektorite vahel**
- **Riskianalüüsi madal kvaliteet**
- **Puudub süstemaatiline teaduslane tegevus tervishoiu ja tööhutuse valdkonnas Eestis**
- **Puudub pikaajaline arengu strateegia, visioon tervishoius riiklikul tasandil**

Juhtumiuuring

- **10 keskmise suurusega tootmisettevõtet:**
  - ✓ **Metallitööstus (3)**
  - ✓ **Tekstiil ja õmblus (2)**
  - ✓ **Plastmassi tootmine (2)**
  - ✓ **Trükitööstus (1)**
  - ✓ **Toiduainete tööstus (2)**

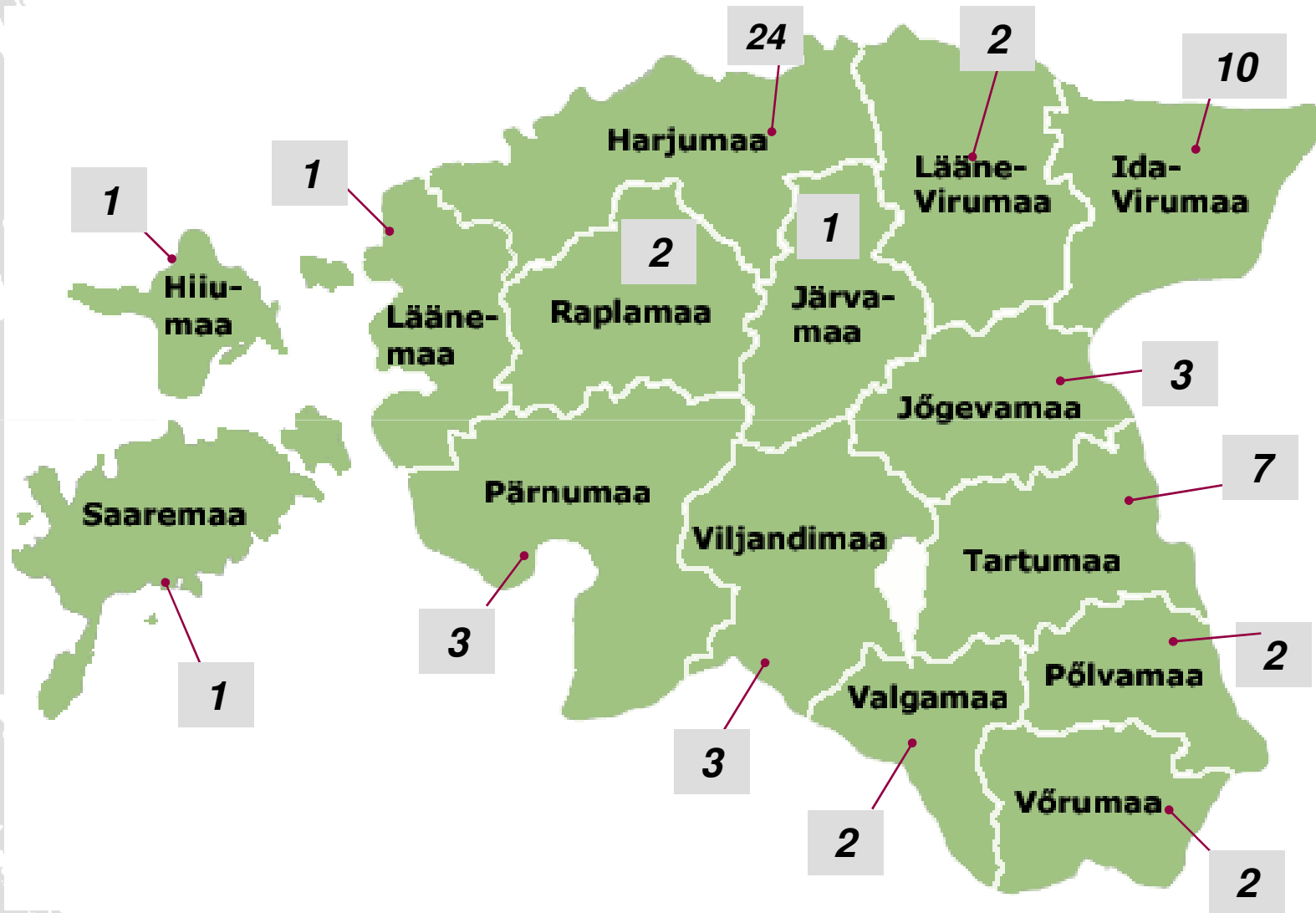
Põhilised tulemused tippjuhtkonna intervjuudest:

- ✓ Informeeritus, motivatsioon ja pühendumus
- ✓ Teadlikkus töötervishoiuteenuste kasust
- ✓ Koostöö töötervishoiuarstiga
- ✓ Peaaegu juhtunud tööõnnetused (*near misses*)
- ✓ Tööõnnetuste maksumus
- ✓ Strateegiline juhtimine
- ✓ Meetmed terviseriskide vältimiseks või vähendamiseks

Töötervishoiuteenuse osutaja valimise kriteeriumid (tööandja arvamusel):

- ✓ **Hind**
- ✓ **Dokumentatsioon**
- ✓ **Asukoht / mobiilsus**
- ✓ **Terviseuuringute / analüüside aeg**
- ✓ **Terviseuuringute / analüüside valik, mis tugineb reaalsele ohuteguritele**
- ✓ **Personali suhtumine (töötajate tagasiside põhjal)**

Töotervishoiuteenistused:

Tegevuslubade otsing asutuste järgi
Esimese sammuna on vaja täpsustada asutus

- Avaleht
- Tervishoiutöötajad
  - koodi järgi
  - nime järgi
  - eriala järgi
  - arstid
  - hambaarstid
  - õed
  - ämmaemandad
- Tegevusload
  - numbri järgi
  - teenuse järgi
  - omaniku järgi**
  - haigla liigi järgi
  - kõik kehtivad
  - maakonna järgi
- Nimistud
  - perearsti järgi
  - koondraport
  - perearstina tegutsenud
  - pereõena tegutsenud
- Statistika
  - kutsed
  - erialad
  - tegevusload
  - teenused
  - haigla liigid
- Logi ID-kaardiga

Tegevusluba:
Teenuse osutaja:
Kehtib:
Otsus:
Tegevuskohad: Gonsiori 109, Tallinn; Puusepa 8, Tartu; Uus 2, Põlva
Teenused asukoha järgi

Teenused:
1 töotervishoiuteenused

Sisesta lahtrisse osa asutuse nimest

Asutuse nimetus:

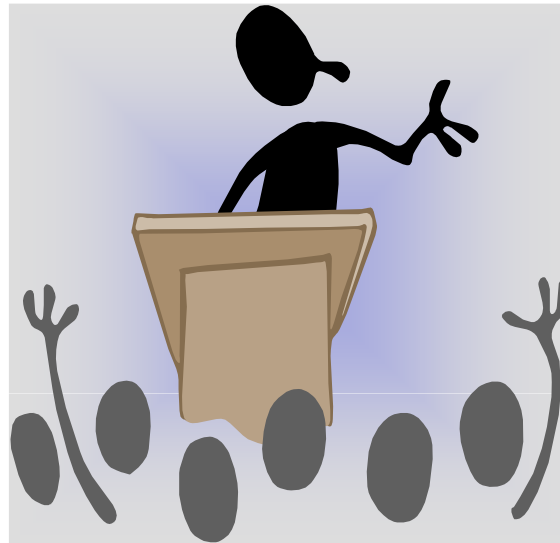
Kehtivad ▾

OTSI

Tööandja vajadused ja ootused:

- **Töötervishoiuteenuse kättesaadavus**
- **Ettevõtte külastus töötervishoiuarsti poolt töötingimustega tutvumiseks**
- **Järjepidevus (nt kontaktisiku olemasolu, kes pidevalt tegeleb ettevõttega)**
- **Töötajate teavitamine ja motiveerimine ohutusnõuete täitmiseks ning oma tervise eest hoolitsemiseks**
- **Selged ja arusaadavad tervisekontrolli otsused**

Täna tähelepanu eest!

Marina Järvis, MSc

E-mail: marina.jarvis@tseba.ttu.ee